

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7MCdo/1/2015
Identifikačné číslo spisu:	7912219486
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7912219486.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom v Bratislave Pajštúnska č. 5, zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, proti odporcom : 1/ Y. G., bytom K., 2/ O. G., bytom K., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom v Prešove, Námestie legionárov č. 5, o zaplatenie 10.810,17 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 14 C 120/2014, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov z 26. marca 2014 č. k. 14 Ro 559/2012 - 71 takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Odporcom 1/ a 2/ a ani vedľajšiemu účastníkovi nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Žalobným návrhom podaným na Okresnom súde Trebišov 30. novembra 2012 sa navrhovateľka domáhala voči odporcom 1) a 2) zaplatenia sumy 10.810,17 Eur s príslušenstvom a náhrady trov konania.

Okresný súd rozhodol o uplatnenom nároku platobným rozkazom z 31. januára 2013 č. k. 14 Ro 559/2012 - 19, ktorým uložil odporcom 1) a 2) povinnosť, aby v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatili navrhovateľke spoločne a nerozdielne žalovanú sumu s príslušenstvom a náhradu trov konania, alebo aby v tej istej lehote podal proti nemu odpor. Platobný rozkaz bol navrhovateľke doručený 8. februára 2013, odporkyni 1/ 7. februára 2013, odporcovi 2) taktiež 7. februára 2013. Odporcovia 1/ a 2/ odpor voči platobnému rozkazu nepodali.

Podaním z 20. decembra 2012, doručeným súdu 21. decembra 2012 oznámilo Združenie pre ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Prešov, že podľa § 93 ods. 2 O. s. p. vstupuje do konania na podporu odporcov 1/ a 2/ ako vedľajší účastník. Zároveň žiadalo združenie o doručenie žalobného návrhu na začatie konania s prílohami.

Súd prvého stupňa platobný rozkaz vydaný Okresným súdom Trebišov z 31. januára 2013 č. k. 14 Ro 559/2012 - 19 doručil aj právnomu zástupcovi Združenia pre ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ktorému bol platobný rozkaz doručený 6. februára 2013. Združenie podaním z 20. februára 2013 voči platobnému rozkazu podalo odpor.

Súd prvého stupňa uznesením zo 14. marca 2013 č. k. 14 Ro 559/2013 - 30 odpor Združenia proti platobnému rozkazu odmietol. Odmietnutie odporu odôvodnil tým, že bolo podané neoprávnenou osobou, bol toho názoru, že § 93 ods. 4 O. s. p. sa v tomto prípade nevzťahuje na § 174 ods. 2 O. s. p. a právo podať opravný prostriedok má vedľajší účastník iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom. Na podanie odporu je legitimovaný iba odporca.

Okresný súd Trebišov na odvolanie Združenia uznesením z 26. marca 2014 sp. zn. 14 Ro 559/2012 - 71 zrušil uznesenie Okresného súdu Trebišov zo 14. marca 2013 č. k. 14 Ro 559/2012 - 30. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 374 ods. 4 O. s. p. (napadnuté uznesenie vydal vyšší súdny úradník). Poukázal na to, že záver, že vedľajší účastník môže podať odvolanie (odpor) iba vtedy, ak ho podá účastník na strane ktorého vystupuje nie je absolútny, pretože súd má vždy oprávnenie skúmať, či aj napriek nesúhlasu odporcu, resp. jeho nečinnosti, nie je opravný prostriedok podaný v prospech hlavného účastníka. Predmetné uznesenie bolo doručené navrhovateľke 30. marca 2014, odporkyňi 1/ a odporcovi 2/ 1. apríla 2014 a vedľajšiemu účastníkovi 31. marca 2014.

Na základe podnetu navrhovateľky podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti vyššie uvedenému uzneseniu okresného súdu mimoriadne dovolanie. Vyčítal okresnému súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke aktívnej legitimácie Združenia podať odpor proti platobnému rozkazu v súvislosti s otázkou vzniku účinkov jeho vedľajšieho účastníctva v konaní. Poukazujúc na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. na uznesenia sp. zn. 6 Cdo 207/2011, 7 Cdo 135/2013, 1 Cdo 210/2012 uviedol, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho zmysel a účel, teda pomoc v spore niektorému z účastníkov. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie. To však neplatí pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje o návrhu platobným rozkazom (tzv. skrátene konanie). Skrátene konanie nadobúda atribúty sporového konania až včasným podaním odporu odporcom. Až po takomto úkone odporcu sa môže naplniť zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva. Pokiaľ v tejto veci Združenie v štádiu skráteneho konania oznámilo, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu, nenastali týmto oznámením účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva, a preto ani nemohlo byť oprávnenou osobou na podanie odporu proti platobnému rozkazu. Navrhol preto, aby mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo zrušené a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľka, odporcovia 1/ a 2/ a ani vedľajší účastník sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O. s. p.) v lehote jedného roka (§ 243g O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 3 O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je

postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O. s. p.).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnomu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritorne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum. Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania a následnej kritiky ESLP vo veci *Tripon proti Rumunsku* (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (*DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.*) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Uvedené závery ESLP zohľadnilo aj plénum Ústavného súdu SR Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Vzhľadom na prípady nejednotnosti senátov ústavného súdu pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a záväznosť, pristúpilo 18. marca 2015 k zjednoteniu rozhodovania senátov ústavného súdu a pod sp. zn. PL.z. 3/2015 prijalo zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Vyššie uvedené naznačuje, ako tieto súdne orgány (ESLP a ústavný súd), oprávnené za splnenia určitých predpokladov zrušiť aj rozhodnutie najvyššieho súdu, budú rozhodovať v skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie napriek tomu, že mimoriadnemu dovolaniu nepredchádzalo využitie všetkých dostupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov účastníkom, ktorý podal podnet na mimoriadne dovolanie. Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti, vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP (*Van Oosterwijk proti Belgicku*, rozsudok z roku 1980). Účastník konania je povinný vyčerpať všetky

dostupné opravné prostriedky až po najvyššiu úroveň do takej miery, do akej je možné rozumne predpokladať, že ten - ktorý opravný prostriedok, oprávnenie podať ktorý účastník má, je (aspoň) potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o tomto opravnom prostriedku.

Prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok stanovením jednak určitých objektívnych znakov rozhodnutia [§ 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], jednak objektívnym zadefinovaním závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na to, že na procesné vady konania taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O. s. p. je dovolací súd povinný prihliadať ex lege (viď § 242 ods. 1 O. s. p.) vždy - teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané, je opodstatnený záver, že v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania - viď § 237 ods. 2 O. s. p.) otvára priestor pre posúdenie správnosti niektorých aspektov procesného postupu súdu, ktorý vydal dovolaním napadnuté rozhodnutie a tým zároveň dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda v tomto zmysle potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci.

Postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom v ustanoveniach § 243e až § 243j O. s. p.. Aj ústavný súd už dávnejšie konštatoval, že „ak účastník konania mohol podať dovolanie a neurobil tento procesný úkon, nemá už žiadnu možnosť dosiahnuť podnetom podanie mimoriadneho dovolania“ (viď PL. ÚS 57/99).

V danom prípade súd prvého stupňa uznesením zo 14. marca 2013 č. k. 14 Ro 559/2013 - 30 odpor Združenia proti platobnému rozkazu odmietol. Rozhodnutie vydal vyšší súdny úradník. Na odvolanie Združenia súd prvého stupňa s prihliadnutím na § 374 ods. 4 O. s. p. uznesením z 26. marca 2014 sp. zn. 14 Co 559/2012 - 71 zrušil napadnuté uznesenie. Navrhovateľke bolo zrušujúce rozhodnutie doručené 30. marca 2014. Navrhovateľke voči tomuto rozhodnutiu odvolanie nepodala. Navrhovateľka mala možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplyva, že by sama náležite chránila svoje práva a konala dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretne.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O. s. p.). V danom prípade dala podnet na mimoriadne dovolanie navrhovateľka. Odporcovia ani vedľajší účastník nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd mu vzhľadom na to nepriznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.